

Kainuun liitto
Tarkastuslautakunta

Arviointikertomus vuodelta 2022

kuva: Paula Halonen

SISÄLLYSLUETTELO

1	TIIVISTELMÄ	3
2	JOHDANTO	4
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
2.1.1	Tarkastuslautakunta	4
3	ARVIOINTIASETELMA	5
4	ARVIOINTIKOHTTEIDEN KUVAUS	5
5	TALOUS	6
6	HAVAINNOT TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA	6
6.1	Kainuun liiton koko organisaation tasoiset tehtävät	6
6.2	Elinkeinot ja aluekehitys	7
6.3	Alueidenkäyttö	10
6.4	Hallintopalvelut	11
6.5	Maineyö, aluemarkkinointi ja viestintä	12
6.6	Edunajaminen ja yhteistyö	13
6.7	Kansainvälinen toiminta	13
7	SUOSITUKSET	14
7.1	Vuoden 2022 suositukset ja niiden seuranta	14
7.2	Vuoden 2023 suositukset	16

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

1 Tiivistelmä

Tarkastuslautakunta noudattaa arviointikertomuksessaan kuntalain 121 §:n ja kuntayhtymän tarkastussäännön määräyksiä, sekä toteuttaa hallinnon ja talouden arviointia hyväksymänsä työohjelman mukaan.

Tarkastuslautakunta katsoo, että Kainuun liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toimintavuoden 2022 osalta pääasiassa toteutuneet. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että kuntayhtymän toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksen mukaisella tavalla perustuen pääosiltaan maakuntavaltuuston hyväksymiin linjauksiin, sekä talous- ja toimintasuunnitelman tavoitteisiin.

Tilikauden tulos oli 346 888,18 euroa ja tilikauden ylijäämä 387 493,02 euroa. Tilin-tarkastuskertomuksessa ei ole esitetty muistutusta. Sisäinen valvonta ja kontrollit ovat asianmukaisesti eriytetyt ja toimivat. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen liiton talouden ja hallinnon hoitoon.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt Kainuun liiton toimintaan monipuolisesti ja kokee toimintatavan olevan erittäin kehittämismyönteinen. Monet ehdotukset otetaan toteutettavaksi ja asioista keskustellaan avoimesti. Tämä on laitettu merkille ja toimintatavan toivotaan jatkuvan tulevaisuudessakin kehittämismyönteisenä.

Vuotta 2022 sävytti Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen kaikki seurannaisvaikutukset. Vaikka sodan aiheuttamat haasteet ovat suomalaisille ja kainuulaisille suhteellisen pienet, vaikutti se monin tavoin myös Kainuun liiton toimintaan. Raja-alueyhteistyö-hankkeet jäädytettiin, samoin kuin yhteistyö Kostamuksen sekä Barentsin alueen venäläisten kumppaneiden kanssa.

Näitä kompensoidakseen Kainuun liitto on hakeutunut osaksi Pohjois-Suomen, -Ruotsin ja Norjan Interreg Aurora ohjelma-aluetta. Lisäksi liitto on ollut aktiivisesti mukana edistämässä Itä-Suomen erityistä huomiointia Venäjä-yhteistyö pysähtyttyä. Lisäksi erilaisiin varautumiseen liittyviin kysymyksiin on syytä paneutua aiempaan huolellisemmin.

Tarkastuslautakunta kehottaa edelleen panostamaan toimien vaikuttavuuden seurantaan ja arviointiin. Kokonaisuudessaan lautakunta näkee liiton toiminnan myönteisessä valossa ja haluaa kiittää sekä viranhaltijoita että luottamushenkilöitä aktiivisesta työstä Kainuun kehittämiseksi.

2 Johdanto

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioitava, onko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Kainuun liiton taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Kuntalain 14 luvun 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto. Tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2022 ei ole esitetty muistutusta, joten tämä säännös ei aiheuta toimenpiteitä.

2.1.1 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan ovat vuonna 2022 kuuluneet seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Silja Keränen, Kajaani (varajäsen Karoliina Kuvaja, Kajaani)
varapuheenjohtaja Tuula Korvajärvi, Paltamo (varajäsen Marjatta Immonen, Kajaani)
jäsen Heikki Hekkala, Kajaani (varajäsen, Marjo Kangasharju, Kajaani),
jäsen Veli-Matti Karppinen, Kajaani (varajäsen Teuvo Hatva, Kajaani),
jäsen Tuukka Karjalainen, Kajaani (varajäsen Valtteri Arffman, Kajaani),
jäsen Sanna Pakkala-Juntunen, Kajaani (varajäsen Paavo Enroth, Kajaani)
jäsen Jari-Pekka Pyykkönen, Paltamo (varajäsen Jouni Lämpsä, Kajaani)

Sihteerinä on toiminut hallintojohtaja Paula Halonen ja ulkoisen tilintarkastuksen suorittajana KMPG Oy Ab – vastuullisena tilintarkastajana KHT tilintarkastaja Antti Kääriäinen.

Lautakunta päätti kokouksessaan 03.02.2022 § 4 hyväksyä arvioinnin työohjelman vuodelle 2022 ja kokouksessaan 14.09.2022 § 33 hyväksyä päivitetyn arvioinnin työohjelman vuodelle 2022. Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 02.02.2023 § 5 hyväksyä tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman vuosille 2023-2024 ja työohjelman vuodelle 2023. Tarkastuslautakunta päätti tutustua Kainuun liiton toimintaan muun muassa kuulemalla viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2022 kahdeksan kertaa, käsitteli 43 varsinaista asiapykälää ja kuuli niissä 8 eri henkilöä liiton vuoden 2022 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastustyön etenemistä vuoden mittaan yhden tilintarkastajan antaman kirjallisen tilintarkastusmuistion pohjalta. Lisäksi tilintarkastaja esitteli työohjelman vuodelle 2022.

Kuntalain 13 luvun 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Arviointikertomus laaditaan osin toimintakertomuksessa esitettyjen

tietojen perusteella, osin lautakunnan itsensä keräämien tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman, jonka perusteella on seurattu tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3 Arviointiasetelma

Arvioinnissa haetaan vastauksia ensisijaisesti maakuntavaltuuston 22.12.2021 kokouksessaan hyväksymässä vuoden 2022 talousarviossa asetettuihin toimintaa ja taloutta kuvaaviin tavoitteisiin. Vastauksia haetaan vastualueiden vuoden 2022 toimintakertomukseen kirjoittamista tavoitetoteutumista sekä tarkastuslautakunnan itse keräämän aineiston pohjalta.

Arvioinnissa on käytetty monipuolisia ja riittäviä tiedonkeruumenetelmiä. Näitä ovat olleet lautakunnan esityslistat/pöytäkirjat ja niiden liiteaineistot, varsinaisissa kokouksissa eri viranhaltijoiden ja työntekijöiden antamat suulliset katsaukset sekä kokouksissa jaetut lisämateriaalit.

Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista asioiden ja tietojen osalta, jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa pääsääntöisesti niille havainnoille, jotka se on itse todennut tai saanut muuten tietoonsa.

Tarkastuslautakunta on analysoinut keräämäänsä tietoa soveltuvin metodein. Tältä pohjalta on esitetty havaintoja ja niiden pohjalta on tehty suosituksia. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole osallistua operatiiviseen johtamiseen, minkä vuoksi arviointi ja johtaminen on pidetty erillään.

4 Arviointikohteiden kuvaus

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa mukaisesti ja vuoden 2022 toiminnan arviointiin liittyen tutustunut seuraaviin kohteisiin ja asioihin:

- Vuoden 2022 tilinpäätös ja toimintakertomus
- Henkilöstöraportti vuodelta 2022
- Rakennerahastokausi 2014–2020 ja Kainuun liiton rahoittamat hankkeet
- Maakuntahallituksen puheenjohtajan ajankohtaiskatsaus
- Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus
- Hallintopalvelujen ajankohtaiskatsaus
- Elinkeinot ja aluekehityksen ajankohtaiskatsaus
- Alueidenkäytön ajankohtaiskatsaus
- Viestintä- ja markkinointipäällikön ajankohtaiskatsaus
- Ajankohtaiskatsaus Kainuun liiton hankkeista
- Järjestöasiain neuvottelukunnan (JANE) ajankohtaiskatsaus
- Koulutusasiain neuvottelukunnan ajankohtaiskatsaus
- Ilmasto- ja ympäristöasiain neuvottelukunnan ajankohtaiskatsaus
- KaiCell Fibers Oy:n toimitusjohtajan ajankohtaiskatsaus

5 Talous

Kainuun liiton vuoden 2022 tilikauden tulos on 346 888,18 euroa. Tilikauden toimintatuotot olivat 3 451 369,27 euroa (budjetoitu 3 486 275,00 euroa) ja toimintakulut 3 094 134,83 euroa (budjetoitu 3 486 275,00 euroa). Toimintakate oli 357 234,44 euroa ja vuosikate 346 888,18 euroa. Tilikauden ylijäämä oli 387 493,02 euroa.

Kainuun liiton maksuvalmius oli hyvä vuonna 2022. Kassan riittävyys oli 266 päivää (181 päivää vuonna 2021). Taseen loppusumma oli 7 088 103,84 euroa (5 355 135,40 euroa vuonna 2021).

Taloussuunnitelma on toteutunut hyvin ja suunnitelmallisesti. Koronatilanne on tuonut edelleen säästöjä myös vuonna 2022 muun muassa palvelujen ostoissa (matkakustannusten väheneminen).

6 Havainnot tavoitteiden toteutumisesta

6.1 Kainuun liiton koko organisaation tasoiset tehtävät

Tavoite	Toteuma	Arvio
Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton vastuulla oleva suunnittelu- ja aluekehittämistyö toteutuu maakuntahallituksen ja -valtuuston linjausten ja aikataulujen mukaan.	Toteutettiin pääsääntöisesti ottaen huomioon tapahtuneet toimintaympäristön muutokset.	Liiton tehtäviin kuuluvat asiat on pääsääntöisesti toteutettu aikataulussa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan vaikutti myös Kainuun liiton toimintaan, erityisesti kv-yhteistyön näkökulmasta.
Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako vastaa maakuntaohjelman ja toiminta- ja taloussuunnitelman painotuksia. Vastuut jalkautetaan vuosittaisella kehityskeskustelukierroksella.	Toteutettu Työnjako vastaa toimintasuunnitelmaa.	Toteutettu tavoitteiden mukaisesti. Kehityskeskustelut on pidetty suunnitellusti.
Kuntaneuvottelujen järjestäminen sekä kuntajohtajien ja -päättäjien kokouksiin osallistuminen; kuntien kanssa sovittujen toimien toteuttaminen.	Kuntakierroksilla sovitut asiat viety toimintasuunnitelmiin. Investoi Kainuuseen -hankkeen käynnistys viivästynyt.	Yhteistyö kuntien kanssa on äärimmäisen tärkeää. Kainuun liitto toteuttaa tätä tehtävää hyvin.
Toimielinten itsearviointi toteutetaan.	Toteutunut	Tarkastuslautakunta muistuttaa itsearvioinnin toteuttamisesta säännöllisesti.

6.2 Elinkeinot ja aluekehitys

Elinkeinot ja aluekehitys vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 21,4 % ja toimintakulut alittuivat 24,8 %. Henkilöstökulut alittuivat 24,8 % ja palvelujen ostot alittuivat 24,1 % talousarvioon nähden. Palvelujen ostojen alitukset johtuvat koronavirustilanteen johdosta syntyneistä matkakustannusten huomattavasta väheneemisestä ja asiantuntijapalvelujen määrärahojen pienemmästä käytöstä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut alittuivat 78,1 %. Alkuperäinen määrärahavarauskin on ollut näissä kuluissa suhteellisen pieni, joten kun esimerkiksi tietokannat kulut ovat olleet määrärahavaraukseen nähden pienet, selittyy kulujen alituksen suuri prosentuaalinen osuus tällä.

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Ennakoinnin ja seurannan toimintamallin uudistaminen: maakunnallisen yhteistyön vahvistuminen ja uudenlaisen tilannekuvan laatiminen.</p> <p>Ennakointi- ja seurantaryhmän johdolla tehdään TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti sekä ALKE keskustelujen tilannekuva.</p>	<p>Ennakoinnin ja seurannan toimintamallia rakennettu yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.</p> <p>Laadittiin: päivitetty TOPSU, jossa ajantasainen tilannekuva ja ALKE-keskustelujen tilannekuva.</p>	<p>Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö äärimmäisen hyvä ja tärkeä.</p> <p>ALKE-keskustelut ja niihin valmistautuminen on Kainuulle olennaisia.</p>
<p>Aloitetaan terävästi ja laajalla kumppanuudella ja sopimuksellisuudella Kainuu-ohjelman toteutus ja laaditaan Kainuusopimus.</p> <p>Kainuun ja valtioneuvoston aluekehityskeskustelut (ALKE) toteutuvat tuloksellisesti, VN:n ja Kainuun toimijoiden sitoutuminen toteutukseen.</p> <p>TOPSU:ssa ja ALKE keskustelujen yhteistyöasiakirjassa linjatut strategiset toimenpiteet käynnistyvät ja toteutuvat.</p>	<p>Valmistui: Kainuu ohjelma ja TOPSU 2022-2023. Kainuu-sopimuksen valmistuminen 2023.</p> <p>Toteutettiin ALKE -prosessi, käynnistettiin ALKE yht.työasiakirjan kehittämishankkeet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) yliopistokoulutus 2) Kainuun matkailumarkkinointi 3) biokiertotalouden investoinnit 4) SOKA (SH:a Sambiaasta). <p>Tuloksia ei vielä nähtävissä.</p>	<p>Kainuu-ohjelman vaikuttavuuden seuranta on olennaista – siitä voisi tuoda katsaukset valtuustoon.</p> <p>Opettaja-muuntokoulutuksen alkaminen Kainuussa äärimmäisen hyvä. Seuraavaksi se olisi saatava pysyväksi perustutkintotasoiseksi.</p> <p>Tarkastuslautakunta kiinnitti huomion siihen, että Sambiaan aloitettu koulutus- ja rekrytointiyhteistyö on tarpeen hyödyntää Kainuussa.</p> <p>Ohjelmien ja suunnitelmien laadinnan yhteydessä on hyvä toteuttaa ennakkovaikeutusten arviointi (esim. maaseutu- tai ihmisvaikutukset) tarkoituksenmukaisesti.</p>

<p>Laaditaan uusi siltasopimus, jossa määritellään tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja kumppanuudet (mkl. ALKE keskustelut ja VN) osaavan työvoiman saamiseksi Kainuuseen.</p> <p>Laaditaan Kainuun maahanmuutto-ohjelma, jossa määritellään tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja kumppanuudet (mkl. ALKE keskustelut ja VN) työ- ja opiskeluperäisen maahanmuuton lisäämiseksi Kainuuseen.</p>	<p>Kainuun siltasopimuksen laatiminen käynnistettiin. Siltasopimuksessa otetaan kantaa työ- ja opiskeluperäiseen maahanmuuttoon, ei erillistä maahanmuutto-ohjelmaa.</p>	<p>Siltasopimuskonseptin omaehtoinen jatkaminen on perusteltua.</p> <p>Maahanmuuttoon panostaminen on todella tärkeää. Siltasopimuksen painopisteiden lisäksi olennaista on huomioida maahanmuutto laajasti (humanitaarisen maahanmuuton potentiaali).</p>
<p>Laaditaan Kainuun investointistrategia, jossa määritellään tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja kumppanuudet (mkl. ALKE keskustelut ja VN) teollisten, palvelualan ja infrainvestointien saamiseksi Kainuuseen.</p>	<p>Kainuun investointistrategia valmistui.</p>	<p>Investointistrategian toteuttaminen on tärkeää.</p>
<p>Kainuun liiton rahoituksessa (RR, JTF, kansallinen) priorisoidaan ÄES-hankkeita, joissa tunnistetaan kasvun ja uusien lisäinvestointien saamisen mahdollisuudet.</p> <p>Älykkään erikoistumisen kehittämisessä osallistutaan kansainväliseen yhteistyöhön</p> <p>Ollaan aktiivisesti mukana IP alueen älykkään erikoistumisen yhteistyössä.</p>	<p>Kainuun liiton rahoittamista hankkeista on ÄES hankkeita n. 90 %, tulokset raportoidaan seurannan yhteydessä.</p> <p>Kansainvälistä ÄES rahoitusta saaneet, KAMK, MITY, CEMIS. Kainuun liiton koordinoima BERRY+ yhteistyö on jatkunut, mutta KV rahoituksia sen kautta ei saatu.</p> <p>Interreg Europe hankkeet edenneet suunnitellusti.</p> <p>IP alueen ylimaakunnallisia ÄES hankkeita 5 kpl.</p>	<p>ÄES-hankkeiden priorisointi on järkevää, koska siten keskitymme vahvuuksemme kehittämiseen ja hyödyntämiseen.</p> <p>Kainuun liiton omien hankkeiden osalta on olennaista keskittyä niiden vaikuttavuuden arviointiin.</p>
<p>Nopeiden yhteyksien alueellinen kattavuuden parantaminen.</p> <p>Alueen toimijoiden yhteistyön tiivistyminen tuloksellisesti.</p> <p>Uuden kansallisen laajakais-taohjelman toteutuminen</p>	<p>Valokuiturakentaminen jatkunut haja-asutusalueilla paikallisten operaattoreiden, Siika-verkko-osk ja Luoteis-Kuhmon kyläverkko-osk sekä taajamissa Kaisanet Oy:n hankkeina.</p>	<p>Suunnitelman tekeminen on perusteltua. Siihen on tärkeä myös laittaa peittävän, kiinteän laajakais-tavoite.</p> <p>Hyvä, että ollaan edelleen mukana Cinian luoteisväylän datakaapeli-</p>

<p>alueella ja liitto mukana sen edistämässä omalta osaltaan.</p> <p>Kainuun kehittyminen edelleen tehokkaiden tietoliikenneyhteyksien solmukohtana tietointensiivisten toimintojen ja yritysinvestointien sijoittumiseksi alueelle.</p>	<p>Suunnitelma tietoliikenneyhteyksien parantamiseksi valmistuu 2023.</p> <p>Traficom: v. 2021 laajakaistasaatavuus: kiinteä 100 Mbit/s 58 % ja valokuituyhteys 31 %.</p> <p>Paltamon kunnan alueen markkina-analyysi teetetty Traficomilla. Yhtään hanketta ei ole edennyt liiton kilpailutettavaksi.</p> <p>Koillisväylän datakaapelihankkeen reitti vaihtui Luoteisväylän datakaapelijärjestelmään. CSC-vetoisella Kainuun konsortiolla, ml. liitto, pieni rahoitusosuus edelleen valmisteluissa.</p>	<p>hankkeessa ja on tärkeä varmistaa, että Suomen sisäinen linjaus kulkee Kajaanin kautta.</p>
<p>Toteutetaan yhteistyössä Kainuun ja POP ELY:n ja LEADER ryhmien kanssa maakuntaohjelman ja TOPSU:n mukaisia rahoitushakuja Kainuussa.</p> <p>Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti rajat ylittävien Venäjä-ohjelmien sekä Pohjoisen Periferia ja arktinen -ohjelman valmisteluun.</p> <p>Alueen toimijoita saadaan hyödyntämään valmistuneita EU-ohjelmia entistä enemmän.</p>	<p>EAKR haku 1 kpl Kansalliset rahoitukset - jatkuva haku.</p> <p>Interreg Next (Kolartic, Karelia CBC) ja NPA ohjelmien valmisteluun osallistuttiin. Interreg Next valmistelu keskeytettiin. Kainuu hakeutui AURORA ohjelmaan.</p> <p>1 KAMK:n AURORA hanke hyväksytty.</p>	<p>Tietojärjestelmän (EURA) toimimattomuus estää hankkeiden aloittamisen ajallaan.</p> <p>Ohjelmakausien vaihtuessa ministeriön tulisi varmistaa järjestelmien toimivuus hanketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.</p> <p>Tarkastuslautakunta painottaa, että Kainuun on tärkeä päästä osaksi Interreg AURORA:n toiminta-alueetta.</p>
<p>Toteutetaan maakuntaohjelman tavoitteiden saavuttamista tehostavia kansallisia ja kv-hankkeita.</p> <p>Hankkeiden suunnitelmien mukainen eteneminen.</p>	<p>Elinkeinot ja aluekehitys mukana toteuttajana 7 kpl kv-hankkeissa sekä 4 kpl kansallisissa hankkeissa. Hankkeet edenneet suunnitellusti.</p>	<p>Hankkeiden vaikuttavuuden arviointi on tärkeää.</p> <p>Tarkastuslautakunta kehottaa panostamaan kulttuuriin osana aluekehitystä ja alueen elinvoiman parantamista sekä toteuttamaan vuonna 2022 laadittua Kainuun kulttuuriohjelman.</p> <p>Lisäksi tarkastuslautakunta näkee kansalaisjärjestöjen</p>

		työn tärkeänä elinvoiman ja aluekehityksen näkökulmasta.
Nuorten näkemysten mukaan saaminen maakunnan tason kehittämistyöhön sekä päätöksentekoon.	MaNu osallistunut Kainuun soten nuorille suunnattujen hyvinvointi ja mielenterveyspalvelujen arviointiin. Nuorisovaltuuston toiminnan siirrettiin HVA:lle yhteiseksi vaikuttamistoimielimeksi liiton kanssa (yhteistyösopimus).	Tarkastuslautakunta kehottaa, että selvitetään nuorten älykäs osallisuus -toimintamallin hyödyntämistä vaikuttamisen vahvistamisessa. Tärkeä pitää maakunnalliseen nuorisovaltuustoon tiivistä yhteyttä, vaikka se onkin hyvinvointialueen alla.

EAKR-RAHOITUKSEN VÄLITTÄVÄN VIRANOMAISEN TEHTÄVÄT

Tavoite	Toteuma	Arvio
Rahoitetaan TOPSU:n ja ohjelmakauden 2021-2027 (Uudistuva ja osaava Suomi) painopisteiden mukaisia tuloksellisia ja vaikuttavia EAKR-hankkeita. Rahoitetaan hankkeita uudella maakuntien aluekehitysrahalla.	TOPSU:n ennakointi ja seurantaraportti vuosilta 2021 – 2022 valmistuu maaliskuussa 2023.	Hankkeiden vaikuttavuuden arviointia on hyvä kehittää. On harmillista, että uusi EURA-tietojärjestelmä ei toimi, koska se viivästyttää tarpeettomasti hankkeiden jouhevaa etenemistä.

6.3 Alueidenkäyttö

Alueidenkäytön vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 32,0 % ja toimintakulut alittuivat 38,5 %. Säästöjä syntyi henkilöstökuluissa 33,7 % ja palvelujen ostoissa 56,1 %. Palvelujen ostojen alitukset johtuvat koronavirustilanteen johdosta syntyneistä matkakustannusten vähenemisestä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut alittuivat 46,2 %. Alkuperäinen määrärahavarauskin on ollut näissä kuluissa pieni, joten kun kulut ovat olleet määrärahavaraukseen nähden pienet, selittyy kulu- alituksen suuri prosentuaalinen osuus tällä.

Tavoite	Toteuma	Arvio
Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen etenee osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.	Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistaminen etenee maakuntahallituksen tarkistaman osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.	Tuulivoimamaakuntakaavan huolellinen ja osallistava laadinta on olennaista. Tuulivoimamaakuntakaavan laadinnan yhteydessä suositellaan toteutettavaksi maaseutu-vaikutusten arviointi.

<p>Edistetään Kainuun sisäistä ja ulkoista saavutettavuutta sekä matka- ja kuljetusketjujen sujuvuutta yhteistyössä kuntien, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä liikennetoimijoiden kanssa.</p> <p>Kajaanin lentoliikenteen turvaaminen yhteistyössä kuntien, elinkeinoelämän, Finavian ja lentoyhtiöiden kanssa.</p>	<p>Liikennejärjestelmätyöryhmän toiminta (2 kokousta). Yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa liikenneasioissa.</p> <p>Covid19 pandemia vaikutti Kainuun saavutettavuuteen. Kajaanin lentoaseman liikennöinti toteutettiin vuonna 2022 ostopalveluna lukuun ottamatta 8-10/2022, jolloin lentoja ei ollut. Ostopalvelu varmistui syksyllä 2022 vuoden 2023 heinäkuuhun saakka.</p> <p>Järjestettiin yhteistyökokouksia Kajaanin lentoaseman liityntäliikenteen jatkon selvittämiseksi.</p> <p>Osallistuttiin aktiivisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) ja sen toteuttamista koskevan investointiohjelman valmisteluun.</p>	<p>Saavutettavuuden eteen tehtävä työ on Kainuun kehityksen kannalta äärimmäisen olennaista.</p> <p>Kainuulla on oltava vankempi mahdollisuus vaikuttaa ELY:n liikennehankkeisiin. Edunvalvonnan on oltava vaikuttavampaa.</p>
--	---	--

6.4 Hallintopalvelut

Hallintopalvelut vastualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 15,7 % ja toimintakulut alittuivat 9,7 %. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut alittuivat 19,3 % ja myös avustukset alittuivat reilusti (79,6 %). Palvelujen ostot alittuivat 13,8 % ja henkilöstökulut ylittyivät 8,7 %.

Avustusten määrärahavaraus vuodelle 2022 oli 102 800,00 €, josta käytettiin hallintopalvelujen osalta 20 921,61 €. Tämä selittää suuren säästöprosentin hallintopalvelujen avustuksissa. AV-tukipäätösten mukaiset avustukset sen sijaan näkyvät koko Kainuun liiton tasolla avustuksissa, jossa on ollut alitusta 57,5 % (TA 102 800,00 €, TP 43 648,43 €).

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Talousarvion tulostavoite vuodelle 2022 saavutetaan.</p> <p>Kuukausittaiset talousraportit osoittavat, että pysytään budjetissa.</p> <p>Kainuun liiton taloudesta ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnille osavuosi-katsauksilla.</p>	<p>Tilikauden tulos 346 888,18 euroa.</p> <p>Pysytty budjetissa pääsääntöisesti.</p> <p>Toimitettu</p>	<p>Ajantasainen talouden seuranta on olennaista.</p> <p>Budjetissa pysyminen on hyvä asia, mutta merkittävien ylijäämien tekeminen ei ole tavoiteltavaa.</p>
<p>Dynasty 10 asianhallintajärjestelmän käyttöönotto vuoden 2022 alussa.</p>	<p>Järjestelmä otettu käyttöön 03/2022.</p>	<p>Tarkastuslautakunta toivoo, että sähköinen kokoustaminen saadaan</p>

Vuoden 2022 aikana selvitetään Dynasty 10 käyttöönoton mahdollistamia lisätoimintoja esimerkiksi sähköisten kokousten käyttöönotto.	Tehty hankintapäätös sähköisen allekirjoituksen käyttöönotosta, pyydetty tarjous sähköisistä kokouksista.	käyttöön pikaisesti ja hallitusti.
Valmiusfoorumin toimintasuunnitelman mukainen toiminta sekä varautuminen koronapandemiaan liittyviin erityistehtäviin.	Valmiusfoorumi pitänyt 2 yleistä kokousta ja Ukraina sodan vaikutuksiin varautumisen tilannekuva-kokouksia 7 kpl. Loppuvuodesta valmisteltiin Kainuun alueellinen riskiarviointi Kainuun pelastuslaitoksen koordinoimana. Toimintasuunnitelma 2023 käsitellään 02/2023.	Huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyvät asiat ovat nousseet entistä tärkeämmiksi, joten valmiusfoorumin toiminta on ensiarvoista.

6.5 Mainetyö, aluemarkkinointi ja viestintä

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Toimijoiden tiivis yhteistyö mainetiimin, kuntamarkkinoijien ja julkisviestijöiden verkostojen avulla.</p> <p>Maakuntakuvatutkimuksen ja selvitysten tulosten hyödyntäminen mainetyössä.</p> <p>Eri toimijoiden osallistaminen Kainuun maakuntakuvan kirkastamiseen erilaisten osallistavien somekampanjojen avulla (esim. #kainuuchallenge).</p>	<p>Mainetiimi kokoontui kuusi (6) kertaa, julkisviestijät kerran (1).</p> <p>Teams-alusta aktiivinen myös kokousten välissä.</p> <p>Töihin Kainuuseen virtuaalimessut: (13 952 sivulatausta).</p> <p>Kesämatkailukampanja: (1,8 miljoonaa näyttöä).</p> <p>Finnairin lentojen mainoskampanja: (Kajaanin kaupungin koordinoima, ei dataa).</p>	<p>Mainetiimin ja julkisviestijöiden yhteistyö on tärkeää ja on olennaista toteuttaa viestintää verkostomaisesti eri sidosryhmien kanssa.</p> <p>Maakuntakuvatutkimuksen myötä saadaan seurattua viestinnän vaikutavuutta.</p>
<p>Kainuun maine sujuvan arjen, työnteon ja harrastusmahdollisuuksien sekä monipaikkaisen asumisen alueena kasvaa.</p> <p>Osaajien rekrytointi helpottuu ja Kainuuseen saadaan uusia asukkaita ja työntekijöitä.</p>	<p>Kainuun näkyvyys somessa ja perinteisessä mediassa (2021 vs 2022) maininnat: +86 % sävy: +67 % potentiaalinen tavoitettavuus: -26 %.</p>	<p>Medianäkyvyyksiä seurattava, mutta viestinnän ja mainetyön onnistumista pyrittävä seuraamaan myös muuten (muuttoliikeyhteistyö, maine).</p>
<p>Av-tuotantokannustimen rahoituksen järjestäminen.</p> <p>Kainuun yhteisen markkinoinnin ja viestinnän vuosikellon päivittäminen mainetiimissä.</p>	<p>Kainuun kesämatkailukampanja: 1,8 miljoonaa näyttöä (Spotify, Google Ads, FB Instagram).</p>	<p>Aluemarkkinointi on tärkeää, mutta sen kustannustehokkuus on olennaista.</p>

<p>Yhteiset aluemarkkinointikampanjat yhteistyössä sidosryhmien kanssa.</p> <p>Osallistuminen toimialaverkostojen brändäykseen osallistuminen (ICT-ekosysteemi, Business Kainuu, RekryKainuu).</p> <p>Kainuun Arctic Lakeland -yhteistyön pitkän aikavälin sitoutumisen vahvistaminen.</p>	<p>Viestintä- ja markkinointipäällikkö mukana Business Kainuun nyrkki-ryhmässä.</p> <p>Kainuun aluemarkkinointihankkeen toimenpiteet toteutettu suunnitelmallisesti.</p> <p>AL-matkailubrändin yhteisosaston valmistelu ja koordinointi Matka23-messuille.</p>	
--	--	--

6.6 Edunajaminen ja yhteistyö

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Tehokas vaikuttaminen päätöksentekijöihin kansallisesti ja kansainvälisesti; vaikuttajavierailut Kainuuseen.</p>	<p>Toteutunut jatkuvana toimintana, tilannekuva pidetty ajan tasalla. Lisäbudjettirahoituksissa myönteisiä ratkaisuja.</p>	<p>Edunajamisen systemaattisuuden kehittäminen on edelleen ajankohtaista.</p> <p>Edunajamisyhteistyö Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa on tarkoituksenmukaista.</p>
<p>Edunajamisesta maakuntahallituksen linjaamat toimenpiteet toteutuvat ja etenevät kohti tavoitteita.</p> <p>Pystytään nopeasti reagoimaan mahdollisiin yllättäviin muutoksiin.</p>	<p>Maakuntahallituksen rooli on ollut aktiivinen edunajamisen tilannekuvan ja toimenpiteiden osalta.</p>	<p>Edunajamisasioiden käsittely säännöllisesti maakuntahallituksen kokouksissa on toimiva tapa.</p>

6.7 Kansainvälinen toiminta

Tavoite	Toteuma	Arvio
<p>Venäjä-yhteistyö</p> <p>Kainuun Venäjä-strategian toimeenpano</p>	<p>Yhteistyö on jäädytetty maaliskuussa 2022 Venäjän hyökkäyssodan vuoksi.</p>	<p>Yhteistyön jäädyttäminen hyökkäyssodan vuoksi oli tarpeellinen toimi.</p>
<p>Kainuun liitto tukee alueen toimijoita Kiina- ja Japani-yhteistyön aktivoimisessa ja vakiinnuttamisessa.</p>	<p>Käytännön tasolla yhteistyö on pysähtynyt matkailuliikenteen ongelmien vuoksi.</p>	<p>Kansainvälinen yhteistyö on tärkeää, mutta erityisesti Kiinan suhteen tulee olla hereillä.</p>
<p>Aktiivinen yhteistyö EU:n alueiden sekä EU:n hallinnon, päättäjien, kehittäjä-, TKI- ja</p>	<p>EU-edunvalvonta on tehostunut ja laajentunut erityisesti metsäisiä alueita koskeviin kysymyksiin.</p>	<p>Edunvalvonta EU:n suuntaan on olennaista ja sitä on hyvä tehdä yhdessä Itä- ja</p>

edunvalvontaorganisaatioiden kanssa IP-alueen EU-toimiston tukemana.		Pohjois-Suomen maakuntien kanssa.
Aktiivinen osallistuminen NSPA-verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Osallistuminen Arctic Investment Platform (AIP)-hankkeen toimintaan ja investointialustan jatko-suunnitteluun.	Kainuun liitto osallistuu EU-toimiston välityksellä. Vuonna 2022 käynnistyi OECD-tutkimus harvaan asutuista alueista. AIP-hanke on toteutunut, ei käynnissä jatkotoimenpiteitä.	Verkostoihin ja yhteistyöfoorumeihin osallistuminen on tärkeää, mutta konkreettiset vaikuttavuuteen perustuvat tavoitteet on tarpeen asettaa.

7 Suositukset

7.1 Vuoden 2022 suositukset ja niiden seuranta

Suositus: Talousarviosta ja siten myös toimintakertomuksesta on vaikea erottaa kunkin vuoden olennaisimpia strategisia ja toiminnallisia tavoitteita. Talousarviota ja toimintakertomusta onkin tarpeen selkeyttää ja tiivistää. Lisäksi on tärkeä tehdä tavoiteasetanta sekä niiden seuranta vaikuttavuuden näkökulmasta.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Vuoden 2023 talousarvion ja toimintakertomuksen laadinnassa käytetään uutta asiakirjapohjaa. Tavoitteena on selkeyttää ja tiivistää entisestään talousarviokirjaa. Tavoiteasetantaan ja niiden seurantaan vaikuttavuuden näkökulmasta kiinnitetään jatkossa huomiota.

Seuranta 2023: Tarkastuslautakunnan mielestä on hyvä, että talousarviokirjaa on selkeytetty jo vuoden 2023 osalta. Se helpottaa vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelua ja seurantaan. Asiaan on tarpeen kiinnittää huomiota myös jatkossa.

Suositus: Tarkastuslautakunnan mielestä Kainuu-ohjelman valmisteluprosessi oli erittäin hyvä. Toivotaankin, että vastaavanlaista osallistavaa ja osallisuutta vahvistavaa prosessia noudatetaan muidenkin asioiden valmistelussa.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

On huomattava, että maakuntaohjelman (Kainuu-ohjelma) ja maakuntakaavan laadintaprosessia koskevat määräykset tulevat lainsäädännöstä ml osallisuutta koskevat määräykset. Näistä prosesseista laaditaan erilliset osallistumis- ja arviointisuunnitelmat (OAS). Muiden suunnitteluprosessien osalta osallisuuden laajuudesta ja laadusta huolehtiminen on tärkeää, vaikka ei ole lakisäätteistä. Muiden kuin lakisäätteisten suunnitelmien laadintaprosessien osalta Kainuun liitto tulee joko erikseen laatimaan ennakkoon suunnitteluprosessia koskevan kuvauksen ja joka tapauksessa pitämään huolen jäsenkuntien, viranomaisten ja sidosryhmien kuulemisesta ja vuorovaikutuksesta.

Seuranta 2023: On hienoa, että Kainuun liitto suhtautuu myönteisesti ohjelmien, suunnitelmien ja kaavojen vuorovaikutteiseen ja osallistavaan valmisteluun eri sidosryhmien kanssa. Tästä hyvästä tavasta on syytä pitää kiinni jatkossakin.

Suositus: Peittävien, kattavien laajakaistayhteyksien saamiseen Kainuuseen on edelleen tärkeä panostaa merkittävästi. Samalla varmistettava, että Cinian luoteisväylä datakaapeli-hanke toteutuu ja että Suomen sisäinen linjaus kulkee Kajaanin kautta.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Kainuun liitto on toiminut aktiivisesti kattavan Kainuun valokuituverkon suunnittelun ja sen saamista edistävien hankkeiden vauhdittajana Kainuussa. Kainuun liitto on Kajaanin kaupungin ja KaisaNetin ohella kainuulaisena toimijana Cinia Alliance Oy:n toteuttamassa suunnitteluhankkeessa (Arctic Link, Far North Fiber Project). Kainuun liiton ja Kajaanin kaupungin panostus on hoidettu CSC:n kautta, sillä em. yhtiön osakkaiden tulee olla yksityisiä toimijoita.

Seuranta 2023: Tämä asia on edelleen äärimmäisen tärkeä ja ajankohtainen. Jatkovaa seurantaa ja edunvalvontaa ei voi unohtaa.

Suositus: Maakunnallisen nuorisovaltuuston osalta on tärkeä varmistaa hyvä siirtyminen Kainuun hyvinvointialueelle ja yhteistyön jatkuminen Kainuun liiton kanssa. Päätöksenteossa tulee huomioida myös nuorisovaltuuston näkemykset.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminta sekä Kainuun hyvinvointialueen lakisääteisenä että Kainuun liiton vapaaehtoisena toimielimenä on varmistettu Kainuun liiton ja hyvinvointialueen keskinäisellä sopimuksella. Kainuun liitto varautuu hoitamaan omaan toimialaansa kuuluvissa tehtävissä yhteistyön nuorisovaltuuston kanssa ja vastaa niihin liittyvistä kustannuksista.

Seuranta 2023: Selvityksen mukainen toiminta kuulostaa perustellulta ja kannatettavalta. Yhteistyö nuorisovaltuuston kanssa on tärkeä saada toimivaksi jatkossakin.

Suositus: Edunajaminen on Kainuun liiton yksi keskeinen tehtävä. On tärkeää seurata edunajamisen toteumaa (m.l. onnistumiset) sekä arvioida edunajamisen vaikutavuutta.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Kainuun liitossa jatketaan maakuntahallituksessa jatkuvaa edunajamisen ajankohtaisten asioiden käsittelyä ja siinä yhteydessä seurataan myös toteutumista. Edunajamisen vaikuttavuuden arviointi vaatii pidempää aikajännettä ja laajempaa näkökulmaa. Vaikuttavuuden arviointiin sopivat kanavat ovat edunajamista koskevat kohdat tarkastuskertomuksessa ja toimintakertomuksessa. Maakuntahallituksessa tehtävään edunajamisen arviointiin on mahdollista lisätä laajempi arviointiraportti; myös hallitusohjelmataivoitteiden toteutumisesta tullaan tekemään oma arviointinsa. Kainuun liiton johdolla laadittavassa tilannekuvatyön yhteistoimintamallissa on mukana edunajamista edellyttävien asioiden tunnistaminen seurannan ja ennakoinnin keinoin sekä edunajamisen tulosten seuranta yhteisesti nimetyissä strategisissa prosesseissa (esim. sote- ja koulutusalan sekä saavuttavuuden kriittiset kehittämiskohteet).

Seuranta 2023: Edunajamisen tavoitteiden toteutumisen seuranta on tärkeää. Etenkin hallitusohjelman valmistuttua on syytä katsoa, mitkä Kainuun liiton tavoitteet näyttävät toteutuvan alkaneella vaalikaudella.

7.2 Vuoden 2023 suositukset

Suositus: Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyssodan myötä on olennaista vahvistaa kv-yhteistyön osalta suuntaa erittäin selkeästi Pohjoismaihin sekä Euroopan Unioniin.

Suositus: Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota viestinnän ja markkinoinnin vaikuttavuuden arviointiin ja tulosten seurantaan. Olennaista on asettaa sopivat vaikuttavuuden mittarit.

Suositus: Kainuun liiton on tarpeen kehittää varautumistaan erilaisiin turvallisuusuhkiin (esim. hybridivaikuttaminen).

Suositus: Vuoropuhelua asetettujen neuvottelukuntien (koulutusasian, järjestöasian ja ilmasto- ja ympäristöasiain) kanssa on tarpeen kehittää ja hyödyntää näiden asiantuntemusta nykyistä paremmin.

Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle, että se päättää pyytää maakuntahallitukselta selvitykset arviointikertomuksessa havaittuihin huomioihin sekä vuoden 2023 suosituksiin joulukuun 2023 kokoukseen mennessä.

Lopuksi:

Tarkastuslautakunta kiittää liiton henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sitoutumisesta ja joustavuudesta tehtäviensä suorittamisessa ja palvelujen tuottamisessa.

Allekirjoitukset

Kajaanissa 16.05.2023

Silja Keränen
puheenjohtaja

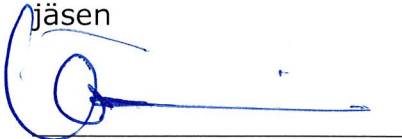
Tuula Korvajärvi
varapuheenjohtaja

Heikki Hekkala
jäsen

Tuukka Karjalainen
jäsen

Veli-Matti Karppinen
jäsen

Sanna Pakkala-Juntunen
jäsen

Jari-Pekka Pyykkönen
jäsen